

HADUDU FÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY ÓRA 200 K.
EGYES SZÁM ÁRA 10 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVARY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

Az a bizonyos erkölcsi alap

Debrecenben, ahol a „liberalizmust” hivatalos egyházi, vagy az egyházzal formai kapcsolatban levő személyiségek reprezentálják, különösen sokszor halljuk, hogy a keresztyén-nemzeti irányzat exkluzivitásával és indokolt türelmetlenségével szemben az „elegytetlen” evangéliumi erkölcsiséget a „liberális” türelem, szeretet és mindent megbocsátás képviseli.

Hogy ez a hamisítatlan krisztusi türelem milyen forrásokból táplálkozik, egy klasszikusan „liberális” példával világított rá tegnap az élet:

Hallgassunk és tőrjünk a mindent megbocsátó szeretet, „keresztyén” liberalizmusával, ha szíjat hasitanak is erdélyi véreink hátából, mert ha megint be talál jönni az oláh Debrecenbe, jaj! — mi lesz akkor *mi-velünk*, a lármozókkal? Mondjunk le róla liberális keresztyéni belenyugvással, hogy naponként a fülébe kiáltuk nemzetünknek gyalázatos meg-raboltatását, mert mi lesz velünk, ha a rabló egy szép napon kést szeg a nyakunkba érte?

Tőrjünk békével, ha a zsidóság az eszközökben nem válogatás talmudi fölényével gázolja is maga alá az évezredek magyar keresztyénség által szemérmertességre nevelt népünket, mert ma még az övé az ország, hatalom és dicsőség és jaj nekünk, ha magunkra találjuk haragítani!

Nézzük összedugott kézzel a mindent megértő liberális türelem szent nevében, hogy miként szervezkedik és fegyverkezik évezredek kulturánk minden szent hagyatéká ellen és apánk, anyánk, gyermekünk élete ellen a bolsevik rablógyilkosság, mert ha megint uralomra jut, bizonyosan minket köttet fel legelőször, ha mukanni merünk ellene. És egyáltalán tőrjünk liberális békétüressel minden rothadást, mert ma még a rothadásnak áll a világ és jaj nekünk, ha egy egész világgal akarunk szembe-szállani.

Ime az ő legkeresztyénibb, meg-értő, türelmes liberalizmusuk igazi és egyetlen forrása. És az még a legjobb eset, ha ez a forrása. A jelenkor átlagos magyar liberalizmusának a megindokolását egyenesen a rendőrhatalom és a büntetőbírók illetékes elbírálni.

Mi értetlen, szeretetlen, türelmetlen pogányok az ilyen liberalizmust a lehető legjobb értelmében is csak gyávaságnak, lelkiismeretlenségnek és mindent egybevéve az erkölcsi jó ellen elkövetett nemtelen árulásnak tudjuk nevezni. És ha ők ilyen lelki-ülettal államkormányzói ambíciókat melengtetnek a lelkükben, csu-pán a mi szempontunkból elképzelhetetlen. Az ő türelmes, engedékeny, mindenre kapható liberális lelkiös-meretük szempontjából egészen természetes és a lelkük lényegéből le-kezdett törekvés.

Csak most már az a kérdés, hogy ha öbennök meg ir van hozzá az utonálló vakmerőség, hogy tízmillió haldokló magyarnak a sorsát ilyen

lelkiösmerettel a kezökbe vegyék, vajjon ez magában elegendő jogcim-é ahhoz, hogy valamikor tényleg a kezökbe is vehessék?!...

Franciaország megkezdte a Ruhr-vidék katonai megszállását

Páris, jan. 9. (Havas). A jóvátételi bizottság hivatalosan megállapította Németország mulasztását a szénzállításoknál. A mulasztás kimondása mellett 3 szavazat hangzott el, ellene pedig egy, az angol delegátusé.

Essen, jan. 9. (Wolff) Megbízható hírek szerint Mainzból 38 vonat utban van francia csapatokkal és a vonatok tegnap délután befutottak Ratingen, Mühlheim-Speldorf, Duisburg-Hauptbahnhof és Duisburg-Hochfeld állomásokra. A személy és áruforgalom eddig nem szenvedett zavart.

Frankfurt, január 9. A „Frankfurter Zeitung” trieri jelentése szerint vasárnap este spahik megszállták a Mosel Luxemburg-oldalán levő vám-hivatalt. A német vámőröket ellavoltították. A nap folyamán 24 vonatot indítottak el a Ruhr vidékre. Elterjedt hírek szerint 45000 ember, többnyire spahi fog bevonulni.

A külpolitikai helyzet Nyugaton a krízis tetőpontjára érkezett. Fél-hivatalos jelentés szerint a jóváté-
teli bizottság hivatalosan

megállapította Németország mu- lasztását

a szénzállításnál. Jellemző, hogy a mulasztás ki-mondása mellett három szavazatot adtak le, *ellene egyet, az angol de-legátusé.*

Ezután a francia kormány kilá-tásba helyezett lépéseinek elrende-lését várják, mert a francia kor-mány ettől a döntéstől tette függővé további lépéseit és most azt hiszik, hogy

szabad kezet nyert a Ruhr- vidék megszállására

A német lakosság az eddigi jelen-tések szerint nyugodtan fog visel-kedni.

Szovjetország, állítólag az *antant-hatalmak*

Oroszországban tartózkodó pol- gárainak internálását

tervezi a Ruhr-vidék megszállása megtörtéésül. Moszkvában ugyan megcáfolták ezt a hírt, de valószínű, hogy ebben az irányban közbenjár-tak Moszkvában.

Esseni jelentés szerint nagymeny-nyiségű

francia csapatot toltak előre

a Ruhr-vidék felé. A francia parlamentben Poincare csütörtökön jelentést fog tenni a külpolitikai helyzetről. A Rajna-vidéken

a francia kommunisták

tárgyalnak a német és olasz kom-munistákkal. Nem lehetetlen, hogy ezen tárgyalás kihatással lesz arra, hogy a munkásság körében bizonyos *forrongás támad*, a francia katonák bevonulásakor.

Berlini körökben az előállott hely-

zetet kellőleg értékelik és figye-lemreméltó

nyugalommal itélik meg.

Brüsszelben szorgalmasan folynak az előkészületek arra, hogy a Ruhr-vidék megszállásában belga csapatok is résztvegyenek.

A lausannei tárgyalások

fordulóponthoz érkeztek, amennyiben Hassán bég Angorából az új utasi-tásokkal visszaérkezett és máris ki-jelentette, hogy továbbra is fenntartják a török delegáció eredeti álláspontját, Ennek ellenére

remélik a békés megállapodást,

mert török mértékadó körök meg-vannak győződve róla, hogy a ha-talmak ugyszintén óhajtják a béke megkötését és respektálni fogják a törökök követeléseit.

A Reuter-iroda értesülése szerint a szövetségesek

békeszerződési tervezetet

dolgoztak ki, amelyet a törökök elé terjesztenek, hogy nyilatkozzanak annak elfogadásáról, vagy elvetéséről. Egyébként a jelentések szerint a szövetségesek között Lausanneban sohasem volt nagyobb egység, mint most.

A római minisztertanács hozzá-járult

a katonai szolgálat kiterjesztéséről

szóló szabályzat elrendeléséhez. A lausannei angol delegáció megcáfolta azt a hírt, miúta az angol csapatok Konstantinápolyt kiűriteni szándé-koznak. Újabb hírek érkeznek arról, hogy a görögök Keletráciá-ban katonai hadműveletekre készül-nek.

Az orosz

vörös hadseregben

ujra életbelépett a botbüntetés, ame-lyet függelemsértés esetében fognak alkalmazni.

A magyar társadalom vesse ki kebeléből azokat, akik nem értik meg a mai nehéz idők parancsát

**Bethlen István
nagy beszede az egységes
pártban**

Budapest, január 9. Az egységspárt ma este 9 órakor pártvacsorára gyűlt össze, amelyen megjelentek gróf Bethlen István miniszterelnök, Daruváry, Kállay, Rakovszky, nagyatádi Szabó, Valkó és Bud miniszterek, számos közéleti kiválóság és igen sok képviselő.

Az első beszédet Nagy Emil mondotta. Kitejtette, hogy a mai nehéz helyzetben csupán az a vigasztaló, hogy a kormány él-n igaz magyar ember áll. (Hosszantartó taps.) Bizalommal e neji poharat gróf Bethlen István miniszterelnökre, mint a kisgazdák vezérére.

Ezután gróf Bethlen István miniszter-elnök emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

Alkotni csak akkor lehet, ha az ember a jövőbe néz és ha keresi a realpolitika alapján azt az utat, amelyen ezt megközelíteni lehet. Új világ közepette élünk. A török győ-zelem felvetette a

keleti kérdést

és itt van a másik probléma is, a párisi konferencia meghiusulása. Az az idő végéhez közeledik, amikor a győztes hatalmak szövetsége egy-séges akarattal diktálja Európa sor-sát. Talán még meg van maga az antant, de máris szakadások mutat-koznak a testén.

A magyar reparáció

kérdésével eddig komolyan nem is foglalkoztak, de rövidesen eldől a magyar reparáció kérdése is. A kor-mány nem hivatott ebben a kérdés-ben egyedül dönteni, hanem a nemzet.

Amikor látjuk ezeket a momen-tumokat, akkor észbe kell kapnunk és mindent megtenni, hogy

egységes erőben

találjanak bennünket az események. Második kötelességünk az, hogy ha-ráti jobbot nyujtsunk mindazoknak a nemzeteknek, amelyek felénk *ba-ráti jobbot nyujtanak*. Ez az oka annak, hogy az osztrák kancellárral tárgyalunk abban az irányban, hogy Ausztria és Magyarország között a surlódási felületek kikapcsolódjanak.

Ez a nemzet végig küzdött egy világháborút, anélkül, hogy egy per-cig is megingott volna benne a hit és ma sajnós, mintegy a nő hiszté-riának a jeleit mutatja. És ennek legfőbb okai azok a perfid híreszte-lések, amelyekkel egyes körök pénz-ügyi frontuokkal szemben harcolnak. Mindazokkal szemben, akik hamis híreket terjesztenek, *spekulálva a korona romlására, a kormány a leg-nagyobb szigorral fog eljárni*. (Hossz-szantartó éljenzés és taps.) Mert fegyezzük meg jól, hogy egy

szervezett maffiával

állunk szembe. Jöttek előbb a jóvá-tételi híresztelésekkel, azután a kor-mányválság hírével, különböző de-marsokat emlegetnek a kis és nagy

antant részéről. A mai napig sem vagyunk birtokában

semmiféle demarsznak.

Vannak azonban továbbmenő kötelezettségeink is. Ebben az országban a

rendel fenn kell tartani

a kormányának és nem szabad felesleges ellentéteket kreálni. Hogy én az ellenzékkel külpolitikai megbeszéléseket folytatok, nem jelent ez koncentrációs kabinetet sem, minthogy egyes lapok ezt hirdették.

A

belső egységes frontot

azáltal érjük el, ha foglalkozunk azokkal a kérdésekkel, amelyekkel foglalkoznunk kell. A nemzet pénzügyi, közgazdasági és szociális szükségleteinek kielégítése kötelességünk és erre a magyar kormány kész.

Az ellenzéknek elsősorban kötelessége, hogy a mai nehéz időben minden

személyeskedéssel felhagyjon

és objektív kritikával igyekezzék fel fogását érvényesíteni. Mi a magunk

részéről ilyen értelemben megéjtésre és együttműködésre hajlandók vagyunk az ellenzékkel. Ha ők erre nem hajlandók, csak azt kell felelnem, hogy *veletek ha lehet, de nélkülötök is, ha muszáj.* (Élénk éljenzés és taps.)

A magyar társadalom pedig szűnjék meg felülni azoknak a mindennapi hitegetéseknek, amelyeket rendszeren ellenséges forrásból igyekeznek közejük elszórni. A magyar társadalom vesse ki kebeléből azokat az elemeket, amelyek nem értik meg a mai nehéz idők parancsát s amelyek

a nemzet frontjának megbontására törekednek

akár pénzügyi, akár valutáris, akár politikai kérdés. Csak a társadalom és a kormány összefogva lesznek képesek a nehéz időkben helyt állni.

A magyar nemzet ettől a párttól várja saját sorsának előbbrevitelét, ennek a pártnak az egységétől.

A viharos lelkesedés lecsillapultával több felszólalás után a társaság a késő esti órákig lelkes hangulatban maradt együtt.

A bolsevizmus lappangó parazsa miatt szükség van a rendtörvényre

Magyarország képtelen megfizetni a hadisarcot A vörös baloldal ismét botrányt provokált - Folyik az indemnitás vitája

A nemzetgyűlés mai ülését Scitovszky Béla elnök háromnegyed 11 órakor nyitotta meg.

Az indemnitás

általános vitájának folytatásakor Haller József szólalt fel, aki nem szavazza meg a felhatalmazási javaslatot, mert bizalmatlan a kormány iránt.

A keresztényszocialista munkásság szervezkedéséről beszélve azt állítja, hogy a szociáldemokraták sokkal szabadabban szervezkedhettek velük szemben. Ez a kijelentése a szociáldemokrata frakciónál heves ellenmondásokat váltott ki.

A jóvátétel

kérdésének tárgyalásánál, szerinte, erősebben ki kellett volna emelni, hogy a két forradalom és a megszállás után mindenünkből kifosztva nem tudunk fizetni. Hibáztatja az állatjóvátétel teljesítését és leszögezi, hogy *nincs magyar ember, aki megfizethetőnek tartaná a horribilis hadisarcot.*

Oltani kell a bolsevizmus parazsát.

Eöry-Szabó Dezső rámutatott az ellenzéknek arra a törekvésére, hogy a kormányt minden eszközzel diszkreditálni igyekeznek és a mai rendszer megbuktatására törekszik.

Ilyen körülmények között nem lehet csodálni, ha a kormány a rendtörvénnyel jön.

A bolsevizmus parazsa még tüzes és vigyázni kell, hogy lángra ne kapjon. A lelkek konszolidációját a keresztény szellem fogja létrehozni, amely nem felszavakból áll, hanem a lelkek mélyében él és élő elme a megbocsátó szeretet.

A földbirtokreform

gyors végrehajtásáért a végletekig küzdeni kell s ha másként nem, egyelőre úgy kell segíteni a dolgot, hogy a vagyonváltás címen leadott földeket még a tél folyamán adják ki ideiglenesen az arra jogosultaknak.

Nem helyesli a földművelésügyi miniszter támadását, mert ezzel a közös ügyet gáncsolják el. Rámutat arra, hogy egyes uradalmakban milyen alacsonyak a munkabérek s

figyelmeztet arra a veszélyre, ami a földmunkások destituálásával járna.

Az egyke rendszer.

dunántuli terjedéséről beszél ezután s kéri a kormányt, segítsen a bajon. Az adózás kérdésénél kivánatosnak tartja, hogy ne a kisemberek terheit, hanem progresszív alapon a nagytőkéét terheljék meg.

Az Ausztrival való jóbarátságunk csak örvendeni lehet, de vigyáznunk kell, mert sok szerencsétlenségünkben egyetlen örvendés tény függetlenségünk visszaszerzése volt.

Különösen súlyos bűnnek tartja ma a hazafiatlanságot. Ki kell irtani a lelkekből azt a felfogást, mely szerint ott van a hazánk, ahol élni tudunk. Az indemnitást elfogadják.

Az országház pincéjéről...

Várnai Dániel szociáldemokrata foglalkozott ezután a rendtörvényjavaslattal, majd a magyar sajtó hangját teszi szóvá. Ezt a tönust szerinte Bangha páter honosította meg.

Az elnök figyelmezteti, hogy ne támadjon távol levőket, mert azok nem védelhetik magukat.

A házban állandó a zaj. Közbeszólások hangzanak el:

— Ezt a tönust a Népszava honosította meg!

Farkas István: Az orgoványi gyilkosságról beszéljen.

Hegyeshtalmy Lajos: Az országház pincéjéről beszéljen!

Wolff Károly: Návay és Hollán meggyilkolását mondja el!

Zsirkay János: Olvassák el a márványtáblát a Nádor lakonyában!

Várnai beszédének további részében a destruktív sajtót igyekezett tisztára mosni a front felbomlás-tásának vádjától.

Elnök az ülést délután 4 óráig felfüggesztette.

A délutáni ülés

egynegyed 5 órakor nyitotta meg Huszár Károly alelnök.

Várnai Dániel folytatta beszédét s megvádolta a székelveket is, hogy nem tartották ki a végsőkig. Felkiáltások: Nem igaz, a széke-

lyek a legutolsó pillanatig kitarítottak.

Várnai erre kijelenti, hogy az indemnitást nem fogadja el és leül. Csontos Imre személyes kérdésben visszautasítja Várnai vádjait s leszögezi, hogy a szélső balon csak a zsiók megbízottai ülnek, akik katonáink kezéből kiragadtak a fegyvert.

Zsirkay visszaveri Pikler vádjait

Zsirkay János szólalt fel ezután és erősen visszautasította Piklernek azt a vádját, hogy a "Tűz" című szegedi lap szerkesztője és így szerinte kommunista volt. A lapnak szerkesztője volt s azt csak azért alapították, mert a Területvédő Liga cikkeit a többi szegedi lap nem akarta közölni.

Ebben az időben ugyanis az volt a jogrend, hogy a nyomdászok csak a nekik tetsző cikkeket szedték ki. Ez volt az igazi rendtörvény, ez tetszett a Conti-utcai elvtársaknak. Megállapítja, hogy ennek a nemzetnek egyedüli bűne az, hogy a történetek után a szocialisták még mindig itt ülnek.

A földreform és az iskolázás

Sokorópátkai Szabó István a földreform gyors végrehajtását sürgeti és erre vonatkozólag határozati javaslatot is nyújt be. A mezőgazda-

sági munkásokon azonban nemcsak ezzel lehet segíteni, hanem egyéb szociális intézkedések behozatalával is. A munkabérek legyenek olyanok, hogy abból minden munkás becsületesen megélhessen.

Kívánja az erőlyes agrárpolitika érvényesítését, majd az iskolázatásról beszél és javasolja, hogy a B. listás tanítókat alkalmazzák külön felállítandó szakiskolákban, ahol a népet tanítanak.

A tisztviselőkérdés megoldását sürgeti, úgy, hogy a feleslegeket bocsássák el, akik pedig megmaradnak, javadalmazásuk jól. Az indemnitást elfogadja.

Kéthly Anna szociális reformokat sürget, különösen a női munka és csecsemővédelem terén. Az indemnitást nem fogadja el.

Nem azonos...

Miután Esztergályos János köz tudomásra hozta, hogy ő nem Eckstein, az elnök bejelentette, hogy a Magyar Tudományos Akadémia egy küldöttsége utjan köszönetét fejezte ki a nemzetgyűlésnek az akadémia támogatásáról szóló törvényjavaslat megszavazásáért, továbbá, hogy Hajdu vármegye tiltakozott a jóvátételi összegek megfizetése ellen.

Elnök ezután napirendi iudítványt tett. Ülés vége fél 8 órakor.

A magyar sajtó állásfoglalása az Ujságírók Egyesülete ellen

Harmincegy magyar sajtóorgánumban a rendtörvény mellett

Néhány héttel ezelőtt a Magyarországi Ujságírók Egyesülete, mintegy az egész magyar nyelvű író sajtó hivatalos fórumaként állást foglalt a rendtörvénnyel szemben s az összes hírlapírókat kötelezte a törvényjavaslat elleni küzdelemre.

Akkoriban a Nép és Szózat után a vidék magyar lapjai közül első volt a Hajduföld, amely a Magyarországi Ujságírók Egyesületének állásfoglalását visszautasította s rámutatott arra, hogy az Egyesületnek erre semminemű joga és alapja nincsen, mert tagjait, az üzleti liberális zsidó sajtó pennaforogatóit áthidalhatatlan vérségi, etikai és világnézeti különbségek választják el a keresztény és magyar ujságírói társadalomtól.

A Hajduföld első között volt, akik az egyesülettel, amely melegágya minden destruktiónak, nyíltan megtagadott mindenféle közösséget. A Nép, a Szózat és Hajduföld állásfoglalása nem hangzott el kiáltó szökevényként a pusztában.

A párton felül álló keresztény magyar sajtóorgánumban túlnyomó többsége, az összes magyar nyelvű lapok nagyobb fele most ugyancsak erre az alpra helyezkedett s felfogásáról a következő nyilatkozatban tett tanubizonyságot:

A Magyarországi Ujságírók Egyesületének választmánya 1922. december 11-én tartott ülésén a rendtörvényjavaslattal kapcsolatban olyan értelmű határozatot hozott, amely úgy magyarázható, mintha a Magyarországi Ujságírók Egyesülete az egész magyar ujságíró társadalom nevében hozta volna határozatát. Az alant írott lapok szerkesztőiségei a leghatározottabban tiltakoznak az ellen, hogy a Magyarországi Ujságírók Egyesülete bármilyen kérdésben is állást foglaljon nevükben, mert a Magyarországi Ujságírók Egyesületének felfogásával általában nem azonosítják magukat.

Nem azonosíthatjuk magunkat különösen ez esetben, mert a Magyarországi Ujságírók Egyesületének legtöbb tagjai sem vagyunk és nem is óhajtottunk azok lenni. A magunk részéről kifejezést

adunk ama meggyőződésünknek, hogy a rendtörvényjavaslattal a sajtóra vonatkozó rendelkezéseit a sajtó szempontjából helytelen és időszerűeknek találjuk, mert az államhatalom legelső kötelességének tartjuk, hogy minden, az állam nemzeti léte és nemzeti fejlődése ellen irányuló törekvéssel szemben védekezzen.

Fenti felfogásunkat annál szükségesebben tartjuk kifejezésre juttatni, mert a Magyarországi Ujságírók Egyesületének leírásával ellátott aláírás nélkül olyan cikkek öntözövel drasztották el Budapestről a vidéki szerkesztőiségeket, amelyek a vidéki sajtót a rendtörvényjavaslat ellen való állásfoglalásra igyekeznek befolyásolni s amely cikkek egyesek megítélésére felettebb alkalmasak.

A Nép, Szózat, Új Barázda, Dunántul, Pécsi Est, Somogyi Ujság, Délmagyarország, Magyar Nyugat, A Hír, Kecskeméti Közöny, Kecskemét és Vidéke, Magyar Jövő, Debreceni Ujság, Hajduföld, Körös Vidék, Szegedi Új Nemzedék, Kisgazdák Lapja, Győrvármegye, Kőszeg és Vidéke, Harangszó, Nagy-körös és Vidéke, Sárospataki Hírlap, Csonkaszatmármegye, Új Élet, Új Ezredév, Magyar Gazdák Lapja, Hortobágy, Baranyaer Landpost, Günzer Zeitung, Drávavölgye, Új Dél-somogy, Mohácsi Hírlap, Dunántul Vidéke, Nasa Domovina.

Ezzel megindult a harc a magyar nyelvű sajtó két ellentétes világnézeti frontja közt. A magyar közönségnek szintén kötelessége részt venni a tisztulás e háborújában s a magyar közönség nyilván tudni fogja, hogy a lelkekből lelkedzett keresztény magyar sajtóorgánumban, vagy a nemzetrontó, idegen mentalitású sajtó-papírosok segítségére siessen-e. Mert ebben a harcban a közömbösség is arulás.

Az Amerikai Ifjúsági Vöröskeresztes iskolás gyermekek ez évben is megemlékeztek a magyar testvérekről s több ezer ajándékot küldtek Magyarországra, amelyből Debrecennek 1100 csomag jutott. A csomagokat részben a 17 Ifjúsági Vöröskereszt Egylet tagjai kapják, részben pedig a tagok osztják ki náluk fiatalemb, szegénysorsu gyermekek közt.

Rövid hírek a nagyvilágból. A pápa az olasz lapok jelentése szerint a német katolikus egyháznak egy millió lírát adományozott, hogy azt a német szegények között osszák szét. — Az orosz vas-és fémipar — egy svéd gyár kiküldöttjének jelentése szerint — teljesjességgel megszűnt. A még tengődő egy-két gyárban is csak két-három napot dolgoznak hetenként és így is csak a régi időkből maradt anyagot dolgozzák fel újra és újra, mert új anyag nincs. A szakmunkások mind elmenekültek a gyárakból faklura földet művelni. Ime az ipari munkásság földi paradicsoma! — **Bolsevista-ellenes szervezkedés** miatt — mint azt Berlinből jelentik — Szarátovban tömegesen tartóztatják le az orosz munkásokat. — **A Lusitania elpusztítása** miatt Németország kész vállalni a felelősséget és kártérítést fizetni.

Házasságkötések. Zelle Sándor segéd-erdőr — Szűcs Eszterrel, Molnár András Máv. szertári munkás — Horogh Juliánával, Barna Sándor gépkezelő — Tóth Zsuzsánnával, Guba János kefékötő — Szabó Juliánával, Szabó István cukrász — Bárdi Juliánával, Kristó Károly cukrász — Böszörményi Zsuzsánnával, Barna János földműves — Kovács Máriaival, Kovács Sándor költővel Kis Erzsébettel. Hlavaty Tamás mentelepi őrmester — Kapusi Margittal.

Eliptak egy templomi kelyhet. Az ózdi esendőség értesítette a debreceni rendőrséget, hogy a gümör-megyei bolyóki róm. kath. templomban betörték és elloptak egy 100 ezer korona értékű templomi aranykelyhet. A gyaru *Hugyina* Mihály 23 éves csavargóra irányul, aki megszökött s állítólag Debrecenbe igyekszik. A rendőrség elrendelte körözését.

Ifju pár — 148 esztendővel. Párkányról jelentik: Érdekes házasságot kötöttek ma Párkányban. 1848-ban születet az ifju pár mindenike, tehát 74—74 esztendősek. A vőlegény, most már ifju férj *Bahna* Sámuel eddig legényember volt, s most unta csak meg annyira az aglegényi életet, hogy igába hajtotta fejét. Az új hazásokat az egész város elhalmozta ajándékkal.

Kalázasok. Özv. Bucsi Istvánné Dobozi Kataián r. kath. 71 éves, Barabás Márta izr. 5 hónapos, Lamos János g. kath. 2 éves, Ovári Olga r. kath. 8 hón., Nagy Ferenc borbélymester r. kath. 34 é., Tóth József Máv. főkecsimester 41 éves, Muszter László kefésmester ref. 55 éves, Sipos János kisbirtokos ref. 73 é., Wiener Erzsébet izr. 2 hónapos, Schirf Sámuel izr. 17 éves, özv. Buidosó Ferencné Balogh Julianna ref. 65 éves, özvegy Faber Istvánné Kis Mária ref. 72 éves, Matolcsi Károlyné Virág Etel ref. 30 éves, Kolozsi Jánosné Csobai Eszter ref. 48 éves, Lakatos János földműves ref. 64 éves.

T. hirdetőinket fölkérjük hogy a Hajdúföld részére szánt hirdetéseket legkésőbb délután fél 6 óráig sziveskedjenek kiadónivatalunkba (Piac-utca 59. sz.) eljuttatni, mert csakis az esetben tehetjük közé azokat lapunk másnap reggel megjelenő számban.

MŰVÉSZET

Höchtl Margit hangversenye. A Blüthner-zongora végre avatott kezekbe került. A zenedei botrányok szerencsés belügyminiszteri megoldása után végre kipihenhetette megromogt idegrendszerünk, a debreceni zenekultura ellen elkövetett atrocitásokat. A nagyszerű élvezetet Debrecen keresztény társadalmának kedvelt művésznője, Höchtl Margit szolgáltatta.

Kedd esti hangversenyén önmagát multa felül. — Tartalmas műsorán Franck Cézárt, Mozartot, Schumann, Chopnt és Balakirewet szállattatta meg. Az ő imponáns művészetével külön foglalkozni ép olyan felesleges, mintha Dohnányi Ernőt próbálná valaki méltatni. *Technikai tudása, játéknak lírai-dga, abszolút művészi fölénye és zenei memoridja egyforma tökéletességgel alakítják Höchtl Margit művészetét.* Az előkelő közönség minden szám után percekig ünnepelte a kiváló előadót, aki különösen Franck Preludiumával és Mozart A-dur szonátájával excellált.

A publikum hangulata lelkesebb és megértőbb volt, mint máskor, ami nem csoda, hiszen a zenede épületében is megtisztult a levegő. Kívánatos volna, ha városi zenekolánk elkövetkező új korszakát Höchtl Margit nyitná meg: nemcsak mint zongoraművésznő, hanem első-rangu pedagógus. Az ő neve Haydu István és *Wesprényi* Andoré mellett biztosítana zenekulturánk teljes kifejlődését. Ez a vélemény alakult ki Höchtl Margit gyönyörű hangversenyén. (la.)

SZÍNHÁZ

A Csokonai-színház helyáremelése

A Csokonai-színház anyagi válsága, amely a szeptemberi krízis idején a színház kapuinak bezárására kényszerítette a direktort, még mindig lappang s az a veszély fenyeget, hogy a Csokonai-színház működése elé ismét akadályok gördülnek.

Most már ugyan, — amint azt a *Hajdúföld* jelentette, — remény van rá, hogy a város közgyűlése által megszavazott támogatást a belügyminiszterium jóváhagyja, ez a segítség azonban még mindig nem olyan mértékű, amely a színház költségvetésének mérlegét egyensúlyba hozná. A beállott drágulással természetesen növekedtek a Csokonai-színház személyzeti kiadásai is, — bár még mindig nem érték el azt a standardot, ahol a gázsiknak állaniok kellene — a *dologi kiadások* emelkedésének arányszama pedig előre nem láthatott terheket rótt a Csokonai-színházra.

A segítségnek itt más módját nem lehet elképzelni, mint a *helydrak méltányos emelését.* Ez tehermentesítene a várost a Csokonai-színház növekvő deficitjének fedezésétől, másrészt pedig indokolt is, mert hiszen a legtöbb vidéki város színháza kétszerre magasabb helydrakkal dolgozik, mint a Csokonai-színház, viszont Debrecenen kívül csak egyedül Szeged az a hely, ahol a *vigalmi adót is behajtja a város* a színházon.

Kardoss Géza szinigazgató már régebben beadványt intézett a városhoz, amelyben a helydrak új megállapítását kérte. Mivel erre azóta választ nem kapott, most újból előterjesztette a *35 százalékos helyáremelési kérését*, még pedig azzal, hogy a kérésnek január 14-ig való elfintézését kéri, különben a Csokonai-színház újból *financiális válságba* kerül.

Az illetékes tényezők minden biznnyal mérlegelni fogják a Csokonai-színháznak a *nemzeti kultúra terén betöltött fontos miszióját* s megfogják találni a módot működés-

sének zavartalaná tételére. A ma gyarság mai megcsufolt helyzetében sokszoros erővel koll hangoznia a magyar szónak s a szó legmélyebbre és legtávolabbra a szinpadí deszkákról hat el...

Színházak és mozgósínházak közleményei: Ma *Eva*, holnap *Petőfi* előadását ismétlik meg!

Cigányprimás reprise pénteken Kovács Terus, Földes Erzsi, Unger, Markovics, Rolkó és Szigeti fellépésével!

Szenzációs lesz **Horoga!** Severin Mars főszerpésével, minden ílmet felülmul. Bemutatják **egyszerre Uránia és Vígsház.**

Priscilla Dean főszereplésével az **Üsött vad** című 7 felvonásos dráma ma utoljára az Apollóban.

Zoro wa huru mind a két rész egy előadásban, csak egy nap, csütörtökön az Apollóban.

KÖZGAZDASÁG

A Baross Szövetség és a kereseti adó

A Baross-Szövetség január 8-án nagy érdeklődés mellett tartott taggyűlésén *Dr. Dávid Géza* ismertette a kereseti-adó rendelet végrehajtási utasítását, melynek több pontja sérelmesnek és keresztülvihetetlennek látszik a kereskedők és iparosok előtt: így a könyvezetés és az alkalmazottak nyilvántartásával kapcsolatos rendelkezések.

A rendeletnek tulajdonképpen *va-pyonkatisztart okar* leszögezni a feltári adatok alapján, miként az a mezőgazdaságban már keresztülvitetett, továbbá a *valóságos jövedelmét* óhajtja megadóztatni. Ez ellen nem lehet kifogás, azonban a kereskedelmi életben nem valósítható meg ez a kataszter, mivel a vagyonátlag állandó hullámzásnak van kitéve.

A *könyvezetés* ellen sem volna kifogása a kereskedőknek: hiszen valamilyen könyvet a legkisebb szatós is vezet. Azonban az adóbefizetéseknel az tapasztalják a kereskedők és iparosok, hogy még a legprecízebb könyvelés adataikat *sem tekintik bizonyító erejűeknek*, — szóltak — a fővárosi adóellenőrök a legmegbízhatóbb cégeknel sem akceptálták a könyvelési tételeket Debrecenben.

Nem ér tehát semmit, ha a kereskedők újabb és újabb könyveket fektetnek fel, anélkül, hogy ezeknek adatai bizonyító erejűek lennének.

Nagyon terhes a rendeletnek az *alkalmazottak nyilvántartására vonatkozó része.* Ez egészen új az eddig gyakorlatban, hogy adófizetők, adóbeszedők is legyenek, díjmentesen, teljes felelőség mellett.

Ma, midőn igen sok magánalkalmazottak mellékjövedelme is van, a képtelenséggel határos, hogy mindezen jövedelmekért a gazdája tétessék felelőssé.

Sok zavart okoz az *üzletbér* kérdése: az üzletbér ugyanis levonható a kereseti adóalapból, kivéve ha az üzlet és lakás együtt van. A kamara oly módosítást kíván, hogy ez esetben az üzletbér fele volna levonható.

Egészségesebb volna megfelelő *becslési eljárás* utján megállapítani, hogy aránylik a lakás és üzleti rész bérértéke egymáshoz.

Sérelmes végű, hogy az évközben történt *újabb beszerzések* is az *adó alaphoz számítatnak.* Akinak a legutóbbi mérlegében pl. egymillió készpénze szerepelt s ezen a pénzen üzlete továbbviteléhez szükséges anyagokat szerzett be, az ilyen beszerzések tiszta nyereségnek s vagyon-

szaporulatnak vétetnek. A könyvelés technikájával sajnós nincsenek tisztában az adókövető közegek nem tudnak disztigvalni, hogy a mérleg egyes tételei vagyon átlagunkban okoztak-e változást, vagy sem.

Végül nem világos a végrehajtási utasítás rendelkezése a tekintetben, hogy voltaképp *mikor köteles a kereskedő árnyilvántartási könyvét lezárni*, év végén-e vagy időközben?

Sok érdekes hozzászólás az életből vett példákkal illusztrálta a rendelet merev alkalmazásának tarthatatlanságát, melyek közül csak egy vaskereskedőt emeljük ki, aki üzletében megfigyelte, hogy *egy asztalos 1100 korona értékű vasártsa mellett 112 fajla cikket* kellene az *árnyilvántartásba* beírni, ami legalább 2 embernek 20—25 percnyi munkát jelentene, a költségeket nem is számítva.

A taggyűlés *Dr. Kertész* István elnök indítványára kimondotta, hogy a debreceni többi érdeképviselettel karöltve e hó 21-ére *ankétot* hív egybe, melynek célja lesz egy határozati javaslatnak megszövegezése a kereseti adó tárgyában s a kereskedelmi kormányhoz való juttatása.

Itt említjük meg, hogy az általános összegek és egyéb az általános kereseti adót érintő kérdések megtárgyalására a *kereskedelmi és iparkamara* f. hó 10-én *szerdán d. u. 4 órakor* az iparkamara kereskedelmi szakosztályának termében értekezletet tart, amelyre a kamara az ipartestület szakosztályainak képviselőjét, valamint mindazokat, akiknek az általános kereseti adóra vonatkozólag megjegyzésük, észrevételük, javaslatuk van, ezuton meghívja.

A francia megszállás megrázkódtatja a világ-gazdaságot

A Ruhr-vidék megszállása közvetlen küszöbön rettenetes bi onytalanság érezhető az egész európai politikában. *Németország gazdasági összeomlása*

erős megrázkódtatásokat igér egész Európa jövőjét illetőleg, Franciaországon kívül pedig főleg a labilis alapokon nyugvó mesterséges államalakulatok alatt inog a talaj.

A francia megszállás **a német jövótételi fizetés** lehetőségét egyszersmindenkorra meg-megszünteti, amellott a francia államháztartást a katonai megszállás olyan nagy mérvű költséggel terheli meg, hogy az a francia frankra hamarosan

végzetes hatása lehet. Párisban a dollár, amely n mult év végén még 13 frank körül mozgott, ez évben elérte a 15 frankos nivót és a párisi deviza a nemzetközi értékelesben már közeljár ahhoz a **mély ponthoz**

amelyet a mult év november első hetében ért el, amikor a jövótételi bizottság a helyszínén a Berlinben megtartott szemle alkalmával viszszautasította

a márka megmentésére irányuló nemzetközi kölcsön tervét. A francia frank mellett főleg a keleti és déli államok

utódállamok valutáinak armozgalmában érezhető ideges bizonytalanság. **A lei és a szokol** erősen zuhannak lefelé és ez a magyar korona *drjolyamdra* is *hadást* gya-korolt.

Ideges bizonytalanság észlelhető a világgiazi értéktőzsdéken. Az az általános lanyhaság,

amely az összes nagyobb értéktőzsdéket hatalmába kerítette, feltűnő és ritka eseménye a gazdaságtörténelemnek.

A háborút megelőző napokban lehetett a maihoz hasonló képet látni az értéktőzsdéken.

Németország gazdasági egységének felbomlása a nemzetközi kereskedelmet és ipart is érzékenyen sújtja. Ez a körülmény tükröződik vissza az értékpapírok alacsony megítélésében.

A Vitézek Mezőgazdasági Szövetkezete. Most tartotta alakuló közgyűlését a Vitézek Mezőgazdasági Szövetkezete. A közgyűlés előtt az alapító Vitézi Szék nevében vitéz Siménfalvy Tihamér törzskapitány kifejtette, hogy ezzel a szövetkezeti alakulással a vitézek gazdasági téren is el kívánják foglalni az őket megillető helyeket. Vitéz Albrecht királyi herceg a disznói szék elfoglalása után néhány meleg szóval felkérte a jelenvolt Horthy István nyugalmazott lovassági tábornokot az elnöki szék elfoglalására.

Az alapszabályok elfogadása után a közgyűlés tudomásul vette, hogy az alapító Vitézi Szék az igazgatóságba a következő tagokat nevezte ki: A Szövetkezet disznói vitéz József és vitéz Albrecht királyi hercegek. A Szövetkezet és egyben az igazgatóság elnöke nagybányai vitéz Horthy István nyugalmazott lovassági tábornok. Mint a Vitézi Szék képviselői résztvesznek az igazgatóságban Siménfalvy Tihamér és Bánó Kálmán törzskapitány. A pénzügyminiszter képviselője Rauscher Aurél dr. miniszteri osztálytanácsos. Résztvesznek még az igazgatóságban: vitéz Balogh Gábor dr., vitéz Barczai Imre, vitéz Bobory György, vitéz Gálóczy Zsigmond, vitéz Rácz Jenő, vitéz Szentkirályi Gyula, vitéz Sztankovszky Pál, vitéz Teleky Béla gróf, Földváry Elemér, vitéz Császi Elek, vitéz Horváth Mihály, Horváth Dezső dr., almási Balogh Elemér, Belatiny-Braun Géza, Mikó Gábor dr., Kovács János dr., Csanády Aurél, Hefty Richard és Wünscher Frigyes dr.

Felügyelő-bizottsági tagokul a közgyűlés a következőket választotta meg: vitéz Sréter István, vitéz Balassa Béla, vitéz Igmandy-Hegyessy Géza, dr. Baross Gábor, dr. Börcsök Andor, Sávoly János és gróf Wenheim Dénes.

Mint értesülünk, a Vitézek Mezőgazdasági Szövetkezete a megalakulás után is változatlan erővel folytatja a részjegygyűjtést, mely iránt az érdekeltek körében örvedetes érdeklődés mutatkozik. — Eddig kb. 20 millió korona összegű jegyzés történt.

Ötvenről — harmincra szállították le a bakkiviteli illeték százalékát. Pár millióval ismét többet tehet zsebre egynehány ósrégi babkereskedő volt valutasiber. Szegény mi-voltunkban még megengedhették ezelőtt a babevés luxusát. Most már ez is „emigrál” s az országban maradó készlet pedig hossz mozgalomba kezd.

Debreceni ló- és szarvasmarhavasár. Kedden zajlott le Debrecenben a szokásos heti ló- és szarvasmarhavasár. A lóvásáron a felhajtás nagy volt, az árak tartottak, az irányzat élénk. **Jobb minőségű ló ára 150 ezer korona,** közepes 100 ezer korona, silányé különböző. **Áremelkedés nem volt.** A szarvasmarhavasáron a felhajtás közepes. **Jobb vágóma 180 koronától 220,** közepes 170 től 190 ig cserélt az árát kilonként elősúlyban. Szopós boju

200-tól 280 koronáig kelt el. Fejős tehén ára 100—180 ezer, egy pár jármos ökör 300—400 ezer korona. **Áremelkedés itt sem volt.**

A TŐZSDE

Magyar korona: 20 1/4.

Zürichi jelentések:

Zárlat: Berlin 5, Holland 20985, Newyork 529 1/2, London 2459, Páris 3525, Milano 2585, Prága 1450, Budapest 20 1/2, Belgrád 56, Bukarest 280, Varsó 3, Bécs 75, osztrák bélyegzett 76, Szófia 350.

Zürichi esti magánforgalom:

Berlin 540, Hollandia 20980, Newyork 529 1/2, London 2459 1/2, Páris 3585, Milano 2585, Budapest 20 1/2, Prága 1445, Belgrád 56, Bukarest 290, Varsó 295, Bécs 75, osztrák bélyegzett 76, Szófia 320.

Devizaközpont hivatalos árfolyamai:

Amsterdam hollandi forint 997—1027, Bukarest lei 14—15, Krisztiania norvég korona 471—81, London angol font 11675—975, Berlin márka 26—34, Italia lira 123—28, Páris francia frank 167 1/2—74 1/2, Prága szokol 70—74, Stockholm svéd korona 675—95, Bécs osztrák korona 360—75, Brüsszel belga frank 153 1/2—59 1/2. Többi változatlan.

Értékpapírpiac

A mai tőzsdéi nap az ellátás jegyében folyt le. Az alacsonyabb zürichi koronajegyzés hatástalannak bizonyult. Az összes piacokon alacsonyabb árfolyamok kerültek f. szinre.

A piacra lanyhitólag hatottak a magas prolongációs díjak és hogy a 3 és 1/2%-os heti penzt igen sokan nem voltak hajlandók megfizetni. Zárlat felé gyors tempóban estek az árfolyamok. A kontremin szintén nagy tételeket dobott a piacra. Az általános áresés alól alig volt kivétel. A lanyhaság t. közböző hírek lanszirozásával próbálták egysúlyozni ez azonban nem bizonyult nagyon hatásos módszernek. Zárlatkor a hangulat vontatott, az irányzat lanyha.

Árfolyamok:

Bankok:	Angol	2300	Kerámiai	---
Hazai	5350	Nagybányai	---	
Agrár	1100	Ujlaki	9600	
Magyar hitel	10760	Urikányi	67000	
Jelz.	410	Salgó	48000	
Lezámitoló	1800	Nyomdák:		
Olasz	600	Athenaeum	10800	
Osztrák Hitel	1650	Franklin	---	
Angolbank	5800	Globus	3350	
Bosny. agrár	2000	Pallsz	6000	
Iparbank	---	Révai	2700	
Hermes	1200	Rigler	---	
Ingatlan	4800	Vas- és géppárak:		
Forgalmi	826	Kobu g	5650	
Földhitel	12600	Csáky	4000	
Ker. hitel	---	Géppár	27000	
Közp. Jelz.	---	Fegyver	101000	
Városi	---	Ganz D.	1370000	
Merkur	550	Ganz vill.	153000	
Nemz. bank	---	Gép és vasut	6800	
Kere k.	2650	Győrffy	7100	
Cseh	775	Kaszab	12000	
Takarék és biztosítók		Kühne	5600	
Belvárosi	1625	Láng	25700	
Fővárosi	---	Liptak	4150	
Lipótvárosi	400	Mág	8150	
Magy. Ált.	2950	Magyar acél	15500	
M. orsz. tak.	---	Magyar-Belga	14000	
Pesti hazai	39000	Motorgyár	6000	
Első Magy.	70000	Ólom	5100	
Fonciére	8500	Vegyipar	4400	
Jég	1700	Vagongyár	10200	
Pannonia	---	Roesemann	6200	
Malmok:		Schlich	9800	
B.-miskolci	14100	Schuller	5500	
Concordia	8400	Tendlorf	5300	
Első Bpest	25250	Wörner	3850	
Gizella	10250	Hofner	5800	
Hungária	15150	Rima	12600	
Viktória	39500	Vegyések:		
Transzdanub.	11300	Ált. Légsz.	---	
Király malom	7700	Bárdi	1800	
Bányák és téglagy:		Baróti	3325	
Beocsini	76500	Boni	146000	
Brassói	---	Brassói	32000	
Borso ii	23500	Chimoin	5400	
Lőrinczi	10000	Danica	19500	
Szászvári	31000	Egiz	2900	
Kobó	47000	Izzo	49500	
István	3900	Textil	2850	
Kőb. téglá	10000	Gyapjamosó	12800	
Északmagyar	27500	Papiripar	3550	
Cement	---	Részvénytör	37500	
Drasche	24500	Szövőköti	4600	
Magnesit	104000	Spodium	---	
M. aszfalt	5650	Temesi szesz	---	
M. Ált. Kősz.	113000	Fellen	---	
		Flóra	2300	

Fővárosi sör	7850	Mezőgazd.	69000
Goldberger	8400	Klein és fia	6900
Gschwindt	47000	Unio színház	2200
Hung. m. tr.	43000	Georgia uj.	60000
Kábel	---	Vármegyei	2100
Juta	8800	Faipar:	
Karton	15800	Alt Faipar	1275
Keglevich	---	Cserző	160
Királyautó	1250	Egy. fa	1010
Királysör	7300	Funieryár	4750
Keleti	5100	Guttman	11500
Klotild	8400	Hazai	14500
K. Polg. Sör	49000	Körösbányai	1175
Cukoripar	338000	Kronberger	2000
Szegedi	67500	Lignum Trus	8850
Royal	---	Erdő	1300
Szolnoki	---	Malomsoky	2750
Lámpa	25500	Nemzeti	17000
Ligetszanat	2000	Lichtig	1500
Auer	19200	Ofa uj	2770
Kender	6700	Magyar Lloyd	2650
Óstermelő	8100	Rézbányai	5350
Ruggyanta	15200	Szalonia	4000
Szalámi	4500	Union	63000
Vasnt forg.	7900	Viktoria	1450
Marosi petr.	7500	Zabolai	13275
Oceán	10700	Zentai	---
Olajipar	11200	Honifa	1700
Pöbus	6000	Magyar Amer	4930
Püspöki	1250	Me kur	---
Schwartz	5800	Közlekedési váll.:	
Szakra	15000	Adria	41000
Stummer	105000	Atlantica	5450
Telefon	20250	Levante	72500
Temesi sör	14000	Miskolci	5000
Pannonia	4225	Trust	20100
Török	1800	Közuti	6550
Turul	---	Városi	1500
Pamut	21500	Déli	7000
Vasm. vill.	6000	Allamvasut	30000
Zagyvapálfalv	10200	Bur	---
Villányi	3750		

Elővételi jogok: Angol Magyar 250—350, Wörner 1050, Klotild 1250—500.

Terménytőzsde zárlat:

A mai terménytőzsde tartózkodó hangulatban nyitott. A tőzsdeidő második felében a budapesti malmok vevőként jelentek meg a piacon és jelentős tételekben vásárolták a búzát, minék eredményeképpen elsősorban a buza, de a többi cikk is jelentékenyen megszilárdult. — Az utóbbi tőzsdei árfolyamokhoz képest 500 koronával megrágtak az árfolyamok. A forgalom különösen buzaban igen élénk volt és megközelítette a 100 vagont. A többi cikke is szilárdak.

Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszavidéki 12400—500, egyéb 12300—400, 78 kilós tiszavidéki 12500—700, egyéb 12400—600, rozs 8200—300, tak. arpa 7400—600, sörárpa 7600—800, köles 8500—9000, zab 7900—8000, tengei 7600—700, korpa 5200—300.

Előtordult kitések: Buza bud. par. 12700, ab áll. 12100, ab áll. januárra 12700, január végére tiszavidéki allomás 12700, Nyiregyháza 12100, rozs Városonamény 7800, ab áll. 8200, tak. arpa, sörárpa ab áll. 7400, tengei 7500 ab áll. csöves 5600, zab 7300, bud. közraktár 8000, bab tarka állomás 7500, napraforgó dohos 7000, korpa 5350 ab áll.

Ferencvárosi sertésjelentés:

Felhajtás nyitására 1205 sertés, 39 süldő, amelyekből 349 sertés maradt eladatlannak. Árak: zsisertés öreg l. r 480—500, fiatal nehéz 500—25, közép 480—515, könnyű 425—500, süldő 485. Vidékre élve elszállítottak 21 darabot. A vágóhídi zártságára felhajtás 34 sertés, amelyek mind elkelték. Árak ugyanazok mint a nyitvasáron. Irányzat élénk.

Esti magánforgalom:

Értékpapír: Rima 13350—500, Saigó 52000—53000, Allamvasut 32000—500, Kőszén 124000—125000, Izzó 52500. Trust 20500, Phöbus 7500, Kistarcsai 7000—200, Fegyver 107000, Láng 26500, Spodium 8100. Irányzat üzletellen tartott.

Termények: Kis forgalom mellett irányzat változatlan. Buza pestvidéki, dunántúli 12100—200, tiszavidéki 12300—300, zab 7300—400, bud. par. 7900, tengei csöves 5600—700. — A többi cikk ára változatlan.

75 százalékos rozsliszt 105—107. Többi cikk ára változatlan.

Kiadó: A Hajdúföld Lapkiadó Vállalat

Apró hirdetések

Vasabroncs
van eladó kisebb nagyobb mennyiségben lapunk kiadóhivatában Piac-u. 59. szám.

„Beke” áruház.
Szent Anna-utca 5.
140 szél kabátposztó 850
140 „gyapjuszőny. 1800
85 „kelengyevás. 485
Angolzeppir 575
Zsinórvelez 398
Harisnya 250
Kestyl 180
Kálkendő 2000
1 pár jó női harisnya 190
Sok maradék igen olcsón.
Menekültek, tisztv. kedvezményben.

Külön bejárati
butorozott szobát keres a város központjában a HAJDUFÖLD szerkesztője. Szíves ajánlatokat a kiadóba kér.

Nagy János és Fia
szijgyártók. Széchenyi-u. 1. szám.
Kistemplommal szemben.
Ajánlja ugy parádés, mint igás lószerszámait, a napi legolcsóbb áron

Szücs Zsigmond és Társa
cipész, Csapo-utca 98.
Kész cipő és oszima állandóan kapható.
Megrendeléseket jutanyos árban számítunk.

Lapkihordó
asszonyok fizetéssel felvételnek lapunk nyomdájában Piac-u. 59.

Kanok
szőkeszörű mangalica, másfél éves, husz darab, tenyészítésre kiválóatva eladó.
„REVICZKY URADALOM”
Nyirmártonfalva.

Ne tessenek már érdeklődni a martinkai 4 nyilas eladó szálló után mert elkelt!!!

De itt van ám ismét egy csoda szép szálló, télen nyáron lakható villával, fenyvessal, gyümölcsösselel és konyhakerttel!

A Bocskaiában!
Éppen az állomás mellett! Rögtön birtokbavehető!
Ki ne látta volna már éppen az állomás mellett, az erdő szélében levő, legelső tornyos villát? Az állomáshoz fél percnnyire. Ki ne ösmerné ott a Mihalovits féle nyaralót? Ezt a csoda, bájos helyet? Ez az!

Aláépített, magas földszintes épület, modern 4 szobás lakással, hatalmas üvegezett zárt verandával, melléképítményekkel. Elkülönített majorsági udvar, sertésállal és baromfiállal. A terület egy katasztrális hold. Kitűnő öröben levő esemege és borszőllővel, gyönyörű faj-gyümölcsösselel, konyhakerttel parkkal és fenyvessal. Kitűnő vízi kut.

Vagyonmegosztás miatt eladó!
Ma megkapható 2 és fél millió koronáért.
Ezen nyaraló felett is a Nagy Lajos Országos Ingatlanforgalmi Vállalat rendelkezik, egyedül csak ott köthető meg a vétel, ott teendő le a vételi foglaló is. Iroda Veres-utca 9.

azért voltak összehíva, hogy a szovát földre ujjban jelentkezők igényjogsultságáról, amit egyébként végeredményben az országos földbirtokrendező bíróság fog eldönteni, véleményt nyilvánítsanak, hogy a közgyűlés esetleg védként ismeretlenül olyanokat ne jelöljön, akiknek földvásárlási joguk az 1920. évi XXXVI. t.-c. szerint nincsen. Ha ez a vegyes bizottsági ülés „zártkörű” lett volna és „csodálatos ügyességgel”, intézkedés történt volna, hogy a „remítensek (a köz érdekében dolgozók) távol maradjanak”, úgy ennek magyarázatáért a vegyes bizottsági ülés elnökehez, mint annak összehívójához, dr. Varga Elemér tb. főjegyző urhoz fordulhat a cikket aláíró Piskay. Debrecen, 1923. január 7. Tisztelettel: **Jóna István**, Debrecen sz. kir. város mezőgazdasági bizottsága elnöke.

A két beküldött nyilatkozatban közltekkel szemben cikkünk írója a következő észrevételeket teszi:

A városi tanács nyilatkozatának első része egyéni meggyőződés dolga, melyről sokat lehetne vitatkozni, (tökintve a várt január 10-ki városatyaválasztást), anélkül, hogy az egyik a másik félt meggyőzhetné. A második részre („tudatlanság”) csak az a megjegyzésem, hogy az 1920. évi XXXVI. t.-c. 2. §. szerint: „**egyéni jogcímen senkinek sincs köveletni joga, ha azonban föld rendelkezésre áll, az erre érdemeseknek a következő sorrendben és nagyságban juttatható:**

1. hadirokkantak, hadiözegek és felnőtt hadiárvaiknak;
2. mezőgazdasági önálló keresetű munkásoknak;

3. törpe- és kishirtokosoknak;
4. földnélküli közszolgálati alkalmazottaknak stb., családonként legfeljebb egy kataszteri hold föld.

A „potom áron”-ra vonatkozólag csak megjegyzem, hogy ma a szovát földek forgalmi értéke 150—200 ezer koronás kat. holdanként, melyhez viszonyítva tudtommal a befizetett 6600 K igazán potomár.

A mezőgazdasági bizottság nyilatkozatára, illetve helyreigazítására csak ennyit:

Nem állítottam, hogy a bizottság megalakulása nem törvényes formák között történt volna, mert akkor rég megfellebbeztük volna.

Mindenki tudja, hogy a bizottság csak véleményezői szerv (hála Isten!) és így intézkedései nem véglegesek; ez cikkem utolsó szavaiban kifejezésre is jut.

A többiekre vonatkozólag az észrevételeim befoglaltatnak a jelen soraim előző részében.

Együttal minden további vita nélkül bátorkodom ezennel a **hadirokkantak és hadiözegek nevében** a nyílt színen az illetékes földbirtokrendező bírósághoz ebben az egész ügyben fellebbezni, mint a helybeli Hadró ügyvezető igazgatója.

Debrecen, 1923. jan. 10. én.

Piskay Árpád.

PIACI ÁRAK

A tegnapi nap folyamán a következő árak alakultak ki a debreceni piacon:

Terménypiac: Buza 12,000, rozs 7900—8000, árpa 7000, zab 7000—100, csöves tengeri 55—600, szemes 7300 korona.

Élelmiszerpiac: Turó 230—240, juhturó 430—440, vaj 950—1100, fehér kenyér 142—148, barna 92—110, tej 70—75, tejfel 230—240, tojás 20—23, burgonya 28—32 kor.

Huspiac: Marha 300—360, borjú 900—340, növendék 300—360, juh 260—280, sertés 480—540, nyul, vadhus 180—280 korona.

Szárnypiac: Tyúk 1000—1800, kappan 1600—2800, pulyka 3000—6200, ruca 1800—2800, csirke 700—800 korona.

HIREK

1923. január 10. (Szerda)

Prot.: Melánia. Kath.: Vilmos.

A Meteorológiai Intézet időjárás-jelentése: Változókéony idő várható, helyenként csapadékkal, lényeges hőváltozás nélkül. Közművelődési Könyvtár nyitva délelőtt 8-tól este 8-ig.

Egyetemi Könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig. Délután 2—6-ig.

Csokonai-színház este fél 8 órai kezdettel „Eva”. B) bérlet.

A Luther Szövetség biblia órája délután 6 órakor Miklós utcán.

Értekezlet a kereseti adót érintő kérdésekben a kereskedelmi és iparkamarában délután 4 órakor.

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Kossuth, Nap, Isteni Gondviselés, Csillag, Sas.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

Debrecen lelke

megszólal vasárnap s nyakas hajduk ivadéka munkás markukat kemény ököibe gyűrve kiáltják oda Bocskai István rabországnak: Ne csüggedjétek!

Béke építő éveiben együtt fáradozó, harcok hevében hű fegyvertársak, Istennek dicséretében egyetkü testvérek: **magyarok**, innen és túl a demarkáció hazug stráfián vasárnap újra összeforranak, lélekben egymásra találunk.

S az Urnak tiszteletére rendeltett ünnepi délelőtti fenséges zsolozsmaként száll a magyar ég felé a magyar egység öntudatának hatalmas megnyilatkozása.

És ez a nyílt, férfias izenet, ez a tiltakozás nemcsak tanubizonyágtétel amellel, hogy él még a hajduk székvárosában Bocskai lelke, de ítélet is azok fölött, akik elavatoskodják, elalkudozzák és elkufárkodják a magyarság legszentebb ügyét.

A vasárnap délelőtt 11 órakor tartandó ünnepélyes tiltakozó nagygyűlésre lázasan folynak az előkészületek. Debrecen összes társadalmi egyesületei testületileg jelennek meg, zászlók alatt a Kossuth-szobor előtti hatalmas térségen s a tiltakozás határozatát a Bika erkélyéről hirdetik ki a gyűlés szónokai. A rendező nagybizottság pénteken tartja utolsó megbeszélését, amikor is megállapítja véglegesen a gyűlés programját s a sok tízezer főnyi közönség elhelyezkedésének tervét a társadalmi egyesületek rendezőivel.

— **Az Ébredő Magyarok Egyesülete** január 11-én csütörtökön délután 6 órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelynek tárgya az irredenta népgyűlésen való részvétel előkészítése.

A MANSz intézőbizottsága ma szerdán délután 4 órakor dr. Winder Jenő lakásán ülést tart, amelyen a vasárnap irredenta népgyűlésen való részvétel beszélik meg.

— **A Tudományos Akadémia közönete a Kormányzónak.** Budapestről jelentik: A Magyar Tudományos Akadémia állami támogatásáról szóló törvény megerősítése alkalmából a Kormányzónál ma délelőtt kihallgatáson jelentek meg Berzeviczy Albert, az Akadémia elnöke, Concha Győző másodelnök és Balogh Jenő főtitkár, hogy mint az Akadémia küldöttsége tolmácsolják az Akadémia közönetét a Kormányzó állandó meleg érdeklődéséért. A Kormányzó hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival s melegen érdeklődött az Akadémia anyagi helyzetéről és jövő tervéről.

— **Uj táblai joggyakorokok.** Ujházy Zoltán, a debreceni kir. tábla elnöke Csáki János debreceni, dr. Butkai Kálmán debreceni és Flóra Lajos miskolci lakost a debreceni kir. ítélőtábla kerületébe joggyakorokká kinevezte.

— **Társadalmi és egyesületi élet.** A Luther Szövetség bibliorája ma, szerdán d. u. 6 órakor veszi kezdetét a Miklós-u. 3 sz. alatti egyházi épületben. Dr. Gulánffy János szövetségi elnök megnyitja után Farkas Győző lelkész „A modern ember és a biblia” címen tart előadást. A bibliaolvasás tárgyát a hegyi beszéd fogja képezni.

Jogászbál. Szombaton, január 13-án fog lezajlani fényes keretek között a debreceni jogász bál, amelyet a „Verbőczy” jogikari bajtársi egyesület rendez meg. Budapest szombaton tartották meg a jogászbált a főváros válogatott közönségének részvételével; minden remény meg van arra, hogy a debreceni régi hírneves jogászbál siker tekintetében nem marad a budapesti mögött. A bál sikerén lelkes rendezőgárda buzgólkodik. A bálba csak meghívóval lehet belépni. Akik tévedésből meghívót nem kaptak, jelentkezés be a „Verbőczy” bajtársi egyesület helyiségében (Kollegium, I. e. V. számú jogi terem). Jegyek meghívó felmutatása mellett ugyanott válthatók de. 12—2-ig és du. 5—7 óra között.

Az **Ébredő Magyarok** debreceni csoportja az ébredőszellem lángelű váteszének, Petőfinék az emléket január utolsó napjaiban az irodalmi emléktünetesség szokásos keretén túlmenő ünnepélyességgel készül megünnepelni. Az eredetiségben is páratlanul ígéretes ünnepség, amelyre az előkészületek már javában folynak, valószínűleg január 28-án este, Debrecennek valamelyik nagyobb közönséget is befogadó termében lesz.

— **A Déry-muzeumi bizottság ülése.** A Déry-muzeumi bizottság pénteken délelőtt 11 órakor ülést tart, amelyen a Déry-muzeum elhelyezésének kérdéséről is tárgyalni fognak.

— **Halálozás.** Alulírottak a legmélyebb fájdalomtól megőrt szívekkel tudatjuk, hogy felejthetetlen édes anyánk, anyósom, nagymamám, nászasszonyom, sógorónk, nagynénénk és áldott emlékü jó rokonunk **ö. v. Kovács Józsefné** szül. Nyilas Zsuzsanna folyó hó 9-én reggel 8 órakor életének 78-ik, bus özevességének 25-ik évében, 6 évi gyengélkedés, de különösen 3 hónapi súlyos szenvedés után csendesen elhunyt. Felejthetetlen halottunkat folyó hó 11-én d. u. 2 órakor fogjuk Boldogfalva-utca 17-ik számú házunktól a Kistemplomban a református egyház szertartása szerint tartandó gyászima után, a Kossuth-utcai temetőben levő családi sírhelyen örök nyugalomra helyezni. Végtisztességtételére rokonainkat, barátainkat, valamint a bánatunkban igaz részvétellel osztozókat fájó szívvel meghívjuk. Debrecen 1923. január 9. Sokat szenvedett lelke találjon örök nyugalommal! Bánatos fia: polg. Kovács József nejevel Mike Mariskával. Egyetlen kis unokája: Józsika Nászasszonya: ö. v. Mike Ferenczné gyermekeivel. Sógor és sóornői: ö. v. Nyilas Ferenczné gyermekeivel, ö. v. Kovács Ferenczné gyermekeivel, Kovács Eszter férjével polg. Deák Józseffel és gyermekeik. Valamint elhalt sógorainak gyermekei és az összes közeli és távoli rokonság nevében is. A temetést Gebauer K. és Tsa temetk. int. Kossuth-u. 2. Városháza rendezi.

— **GYERMEKSZÍVEK.** Ami az anyalokból valaha is az emberekben volt, az most már mind mind a gyermekszívek párányi szigetére húzódott vissza az emberi embertelenség világviára elől. Nem szabad hagyni, hogy a szegénység és az emberi részvetlenség megerősése még onnan elűzze az egyetlen igazi verőfényt. Ezt a nagy erkölcsi parancsot hallotta meg a Csokonai színház igazgatójának ura, magyar szíve, mikor szerdán délután jó mulatságot igyekszik szerezni azoknak a debreceni gyermekeknek, akiknek azt szegény szülei pénzért nem tudták megvenni. Ha nemes szívű kereskedőnk és jó uraink ez alkalomból egy kis édességgel akarnák elhalmozni szegény kis apróságainkat, a színházi iroda bármikor készséggel vállalkozik a közvetítés szerepére.

— **A Közművelődési Könyvtár,** amely Fűvészkert-u. 2. szám alatt van, 1922. évi forgalmával ismét bizonyosságot tett arról, hogy ilyen kulturális intézményre Debrecennek feltétlenül szüksége van, másrészt arról, hogy a könyvtár hivatásának tudatában van. Ugyanis az elmúlt évben a könyvtár **kölcsönző osztályát** 32,157 egység látogatta, 39,306-an fordultak meg, akik a lapokon és folyóiratokon kívül 9673 kötetet olvastak, így a könyvtár összes forgalma 48,979 kötet és 87,042 egység volt. A könyvtár **olvasóterme** köznapon reggel 8-tól este 8-ig megszaktítás nélkül nyitva van, vasárnap és ünnep napon a nyitási idő d. e. 10—12-ig van. — Az olvasótermet minden 16 éven felüli debreceni lakos díjtalanul látogathatja. Az olvasóval egyidőben van nyitva a kölcsönző osztály, melynek használata szintén díjtalan, csak biztosítékul fizetendő 100 korona.

— **Nyugalmi adó.** A mecklenburgi Warin városka adókövetői nagyszorú új adónemet eszeltek ki. Az új adótörvény szerint ugyanis minden első **darab fotel után 500 márká,** a többiek után darabonként 200 márká „nyugalmi adót” rónak ki. A karosszék adója 100 márká, a párnázott, puhaülésű szék után darabonként 50 márká fizetendő. — Ezek után még merje valaki állítani, hogy Mecklenburgban nincs antiszemitizmus.

— **Helyáremelés a villamosvasutnál?** Mint ismeretes, a debreceni helyivasut csak a közelmúltban emelte fel a villamosvasuti viteldíjat egyégesen 20 koronára. A város azóta újra felemelte a helyivasutnak szolgáltatott áram egységárát, ami a helyivasutat újabb áremelésre fogja késztetni, amire neki a várossal kötött megállapodása értelmében joga is van. A villamosvasuti díjszabás felemelésének mértékéről és módzatairól most kezdődnek meg a tárgyalások.

— **Tojást drágított.** Ujév óta egyedül a tojás az a piaci cikk, amelynek az ára rohamosan esett és a negyven koronás tojást ma már 20 koronáért is adják. Ennek ellenére még mindig akadnak olyan kofák, akik a tojással üzérkednek. Kedden tetten érte a rendőrség **Takács Péterné Asztalos Julianna** felsőjózsi asszonyt, aki a tojás darabját a 20 koronás irányár helyett 40 koronáért árusította. Letartóztatták, majd átkísérték a kir. ügyészség fogházába. A rögtönítélő zsorabírótság fogja felelősségre vonni.

— **Vívó Akadémia Nyirbátorban.** Megemlékeztünk róla, hogy a debreceni Békessy Béla vívóklub a vívósport ügyének propagálása céljából 14-én este fél 9 órakor Nyirbátorban a község háza eisztermében vívóakadémiát rendez. A nyirbátoriak megértő, sportszerű gondolkodására mutat, hogy a község előjárósága e célra a község háza dísztermét bocsátotta rendelkezésre. A club is mindent megtesz, hogy a vívóest sportértékben országos színvonalu legyen, mert amint értesültünk, összes versenyvívót kötelezte az akadémián való részvételre és a törvénnyel bemutatása céljából néhány női vívóját is kiküldte.

A háziezred a Horthy-akcióért

A debreceni háziezred hétfőn és kedden délután fényesen sikerült műsoros estélyt rendezett a Horthy-akció javára az Apolló mozgószínházban. Előkelő, válogatott közönség jelent meg az előadásokon, de ott voltak a háziezred derék magyar katonái is, akik kipirult arccal, ökölbesorított kezekkel hallgatták bajtársaik irredenta előadását.

A megnyitó beszédet Holényi János ezredes tartotta. Lelkes magyarságtól, izzó hazaszeretettől áthatott beszédében a Horthy-inségakció jelentőségét fejtette.

Megrázó drámai erővel, kiforrott művészettel szavalt kisjókai Takács Elemér százados; őszinte nagy sikert aratott.

Dr. Ujfalussy Gézáne dalokat adott elő tiszta csengésű hangon, művészi biztonsággal a közönség zúgó tapsai között. A zongorakíséretet Mándy Bertalanné látta el megértő finomsággal.

Szász Oszkár hazafias melodramát adott elő hatásosan Szabó Mar-

gít precíz zongorakísérete mellett. Fancsovics Lenke és Csabek Aladár pedig finoman, lendületesen táncoltak egy duettet.

Egy hazafias szindarab és egy élőkép is szerepelt a nivós műsorban.

A szindarabban Kiss Aladár, Rück Lajos, Hachs József, Hoffner Antal, Kis Gábor nyújtottak elsőrangú alakítást, míg a hazafias élőképben, amely Magyarország multját, jelenét és jövőjét ábrázolta, Varga Alice, Széll Magdus, Takács Sárika mellett Rück Lajos, Beniczky Ferencz és Hachs József tűntek ki.

A közönség egy jól sikerült délutáni emlékével távozott a műsoros estről, amelynek nagy sikeréért teljes elismerés illeti meg a buzgó rendezőiséget és a szereplőket.

A m. kir. honvédség katonái, akiknek fegyelmezettsége páratlan a világon, ismét bizonyosságot tettek arról, hogy nemcsak fegyverrel kezükben, de kulturális téren is megállják a helyüket s kifejezést tudnak adni annak a kitűnő szellemnek, amely a honvédség minden egyes tagját átfűti.

Háromezer koronáért szólal meg a Rákóczi-harang

„Ma ha az ő szavát hallandjátok, meg ne keményítsétek szíveteket” — így szól az egyik felírás az öreg Rákóczi-harangon, Debrecen ősrégi büszkeségén. Azonban most nagyon ritkán fog szólani, hogy mélabus zengésével kegyeletes emlékeket ébresszen a multba visszamerengeni vágyó és szerető keblekben, mert drága lesz a harangozás, nagyon drága, szinte megfizethetetlen...

Ha temetnek...

Öreg debreceni polgárok, tisztos polgárosszonyok, a János bácsik a Csemete-utcáról, a Sára nénik a Csapó-sorról, egyetlen kívánsága, egyetlen vágya volt mindig, hogy ha meghalnak, szőlaljon meg az öreg Rákóczi-harang...

Azonban most nehéz a megélhetés, nagy a drágaság, nagy a nyomorúság. Az általános drágaság, a nehéz megélhetési viszonyok árnyékát idézték elő a ref. egyházban is, most emeltek fel a stólat, most emelik fel a harangdíjszabást s felemelik bizony a Rákóczi-harang díját is.

Temetések, esküvők alkalmával csak háromezer koronáért fog meg szólalni mélabus, teli zengésű hangján.

A sanyaruságok elfelejtésére...

A Rákóczi-harangot Rákóczi György Fejedelem adományozta Debrecennek, amint Szűcs István szépen leírja Debrecen történetében.

Miután az 1531. év egész folyamán Zólyomi David Debrecen városában szállásolt hadával Rákóczi fejedelem rakamazai hadjárata előtt — „ennélfogva az évi sanyaruságok elfelejtéséül a közelebb nevezett hadjáratokban elfoglalt lövészerszámokból Rákóczi György fejedelem 1636-ban 50 mázsás harangot öntetett s azt 1637 július havában Garázdá György és Lakatos Gábor debreceni polgárok nem kevés bajjal és sok fáradsággal elhozták s a városi nép felette nagy öröme, díjtalan énekek és egyházi beszédek tartása mellett helyeztette el.”

A vörös torony

A Rákóczi harang először a veres toronyban nyert elhelyezést. A veres torony onnan kapta elnevezés-

sét, hogy veres téglából építették és soha be nem meszelték.

A nagy tűz

Az 1802. évi nagy tűzvész alkalmával a veres torony is a tűz martaléka lett s a Rákóczi-harang majdnem teljesen elpusztult akkor. A tűzvész alkalmával lezuhant a toronyból s a tudatlan nép vízzel öntötte a tűzes harangot, amely megrepedt és régi érces hangját elvesztette.

A korcsolyások

A harangot tompán, repedten, torony nélkül is használták a jó debreceniek s ebben az időben vasár- és ünnepnaponként a korcsolyások s azon izmos emberek, akik a polgári közadó irányába bevett borokat a városi közcsopszékbe juttatták, — huzták.

Kijavítják a harangot

Hogy a megrepedt Rákóczi-harang visszanyerje régi hangját, harangművészt hívtattak városbeliek. Pozdella harangművész ki is javította harangot: a harangból 299 fontnyit kivett. A kivett harangrészekből készíttette a kollégium iskolai lecke-csengőt, másik rész a kollégiumi anyakönyvtárban van. A kivett harangrész egy részét 1917-ben, a harangrevizálás idején a hadseregnek adták.

Ugy látszik, Pozdella mester nem végzett elég jó munkát, mert 1874-ben a harangot újra kellett önteni. Azóta nem is javították az öreg Rákóczit.

Összetesszük a pénzt...

— Hát háromezer koronáért fog szólani csak a Rákóczi, uramöcsém? — faggatott a napokban az öreg csősz, arrafelé a Simonyi-gáton.

Hát úgy akarják odafenn, — mondottam — mert hát nagy a drágaság s a harangozó sem él ingyen...

Az öreg csősz gondolkozik, csóválja a fejét, majd összenéz élete párjával s esendően megszólal.

— Nem baj öcsém, összetesszük azt a pénzt. A temetésünkön a kántusnak kell énekelni és az öreg Rákóczinak kell szólani. Összetesszük azt a pénzt valahogy. Inkább koplalunk... Tamássy László.

A nagyvárad riadórendelet epilógusa

Mentegetőznek az oláh hatóságok

Az Olteanu-féle riadórendelet állandó izgatottságban tartja Nagyvárad lakosságát. Óriásira feltűjt rémhírek szállingóznak a városban, az oláh hatóságok pedig kétségbeesetten próbálják megnyugtatni a viharos kedélyeket. Peter Julián a mőc prefektus proklamációt adott ki, melyben a magyarokhoz szól igen nyájas hangon.

„Nem az volt a cél, hogy itt a békés nyugalmat megzavarjuk”. Peter Julián beismerte nyilatkozata végén, hogy ő k magyar felelőtlen elemek forradalmától félték.

Honnan várták a támadást?

Az oláhok a riadórendelet kiadása napján értesítést kaptak oláh felelőtlenek szájából, hogy Kőtegyán és Halmi kövnyékén magyar felkelők készülődnek. Ettől ijedtek meg any-

nyira, hogy még a bukaresti katonaságot is mozgósították.

A jószívű rendőrfőnök

Egy Catana nevű oláh policájvezér is nyilatkozatot tett közzé. A sokat sanyargatott és megbotozott magyar lakossághoz ezeket a szavakat intézte.

„Kijelenthetem, hogy amíg én Varadon rendőrprefektus vagyok, senkinek sem lesz igaztalanul bántódása”.

A későbbi jelek azonban bobizonyították, hogy Catana kijelentése nem hűtötte le a kedélyeket. Nagyvárad magyarsága izgatottan várja a további eseményeket és nagy reménységgel tölti el az a tudat, hogy az oláh „hadserög” ismét megmutatta szerény keretek között mozgó harci bátorságát.

NAPI ATROCITÁSOK

Fortuna szekeerén okosan ül. Ebben áll a tényleges hatalom megtartásának fortélyja. Aki nem tud Fortuna szekeerén okosan ülni, az kidől. Baltazár Dezsőt ettől sohasem féltettük. 1918 októberében tart karokkal fogadta a magyarok királyát: így kívánta ezt az akkori helyzet. Nemsokára memorandum foglalta szocialista érzelmeit. Ezt parancsolta a sorsfordulat. Pár hét múlva Nagykarolyban tisztelt az oláh király előtt, mert keleti irányba toldott el az újabb sorsfordulat. Hát a Kormányzó üdvözlése? Az is nagyon szép volt: irredenta levegőt araszott a sorsfordulat. A nagyvárad riadórendelet — úgy látszik — nagy hatással volt rá. Nem engedte meg, hogy a Kollégium udvarán irredenta népgyűlést tartsanak:

„A felekezeti intézeteket mi övni akarjuk minden olyan mozgalomba való bekapcsolástól, amelyért, ha esetleg a sorsunk megfordul, keservesen kellene az illető intézeteknek megszenvednie.”

Ez a kijelentés gondolkodóba ejtett minket. Ha Baltazár Dezső a felekezeti intézetet félti, rendben van. De akkor legalább magamagát exponálná a magyar irredentizmusért: az nem árthat a Kollégium négy falának. Vagy a magyar irredentizmus nem sorsfordulat?

Ignotus előtt mégis csak ismeretlen az irredentizmus. Nemrégiben Ignotus — Veigelsberg emigráns zsidóról dicsőimuszokat zengett a liberális sajtó, hogy mekkora szolgálatokat tett az erdélyi sajtóban a magyar ügynek, sőt mitöbb, még ki is utasították „irredentizmusért”. Már magunk is hinni kezdtük, hogy valami megtévedt zsidóval van dolgunk, most azonban Mile Constantin, Panker S. és Streitmann H. nevű oláh potentátok közbejártak érdekében az oláh belügyminiszternél, aki megígérte, hogy tőle telhetőleg rehabilitálja Veigelsberg Hugót. Lám, lám, egyszer akad az oláh közigazgatás téves intézkedése produktumaképpen egy irredenta-zsidó, azt is rehabilitálják!

A 3-as honvéd és népfelkelő bajtársi egyesület választmánya január 12-én pénteken délután 5 órakor a városháza kistanácstermében fontos tárgysorozattal ülést tart. Az ülésen az elkészített alapszabálytervezet is megvitatás alá kerül.

Földosztás Debrecenben

A „Hajduföld” január 6-i számában „Földosztás Debrecenben” című cikkre a következő nyilatkozatokat küldötték be szerkesztőségünkhöz a sajtótörvényre hivatkozással:

Nyilatkozat

Debrecen sz. kir. város Tanácsa a Hajduföld című napilap 1923 január hó 6-iki számában „Földosztás Debrecenben” címmel és „Piszkey” aláírással megjelent cikkel foglalkozva a köztisztviselői állás és tisztesség érdekében az egész tisztikar nevében is a legnagyobb éréllyel utasítja vissza azt a gyanúsítást, hogy a városi tisztviselők politikai szempontokból vezették eljárás alapján kaptak földet a szövati birtokból, hogy így a tisztviselőknél ezzel politikai szolgálata lett volna megjutalmazva, hogy ezzel a tisztviselők bárkinél is törvényes kötelesegeiken túlmenőleg le volnának kötelezve. Ugyancsak erélyesen utasítja vissza azt a — csakis tudatlansággal magyarázható — állítást, miszerint a tisztviselők azzal, hogy törvényhatósági bizottság egyhangú határozatával a szövati földből mintegy 400 holdat a földbirtokreform törvény rendelkezéseinek betartásával részükre rendelt eladni, jogtalan vagyoni előnyhöz jutottak volna. Hasonlóan tiltakozik amaz, egysesek által állandóan és céltalan hangoztatott állítás ellen, hogy a tisztviselők „potom áron” kapták a földet, mert egy fillérrel sem fizettek érte kevesebbet, mint bárki más. — A városi tanács.

Debrecen sz. kir. város mezőgazdasági bizottsága elnökétől.
3.1928. mb. szám.

Tekintetes Szerkesztőség! Az 1914. évi XIV. t. c. 20. §-a alapján az alábbi helyreigazítás közléset kérem a Hajduföld 1923. évi január 6-iki számában „Földosztás Debrecenben” című cikkben foglaltakra. Debrecen sz. kir. város mezőgazdasági bizottsága az 1920. évi XVIII. t. c. alapján annyira a törvényes formák közt alakult, hogy annak megalakulása, illetve tagjai megválasztása ellen nemhogy a törvény által megszabott 15 nap alatt, de a mai napig is még a cikkbe sem adó befelebbezést s nem kérte és nem is kérhetette a választás megsemmisítését. A mezőgazdasági bizottság, melynek választott tagjai között tudtommal épen a cikkezőnek feleségéről való atyjafiai is helyet foglalnak, ezideig — noha ehhez törvényes joga van — egyetlen zárt gyűlést sem tartott. Sem zárt, sem nyílt gyűlésen a tisztviselői földjével nem foglalkozott, így azokat „jogtalan vagyonhoz” nem „segítette” s nem segíthette, mert a tisztviselői fizetésrendezés nem a mezőgazdasági bizottság, hanem a törvényhatósági bizottsági közgyűlés dolga, amit különben a cikkező is tud. Valóban az aláíró Piszkey azon állítása, hogy a mezőgazdasági bizottság a szövati földből Vásáry József, Miklós, Gábor és Pásztor Ferenc debreceni lakosoknak 100 — 100 holdat juttatott. Általában a tényekkel ellenkező ama beállítás, mintha a szövati föld ügyében azon a „zártkörű” ülésen a mezőgazdasági bizottság, mint ilyen bármilyen intézkedést tett volna, vagy bárkinél területet állapított volna meg. A mezőgazdasági bizottság tagjai, akiknek egyrésze a gazdasági egyesületnek is választmányi tagja, azon ülésre — amely a városi tanács megbízottai is jelen voltak —